

Heinrich Heine vallankumousrunoilijana

Kirj. Rieti Itkonen.

Yksilöiden, samoinkuin kansojenkin elämää tutkiessa on ensin selvitetävä ne olosuhteet ja se ympäristö, missä nämä ovat eläneet ja kehittyneet. Kaikki olevainenhan muodostuu sen mukaan, miten olosuhteet ja ympäristö sen muodostelevat. Kunkin yksilölliset ominaisuudet, henkilökohtainen minä, antaa vain kunkin kehitykselle ne yksityiskohdat, jotka eroittavat sen toisista samanlaisista. Olosuhteet asettavat määrätyn liikkuma-alan kunkin kehitykselle, henkilölliset ominaisuudet ratkaisevat, kuinka lähelle tämän alan rajaa kukin yksilö ja kansa kehittyy.

Usein esitetään väite, että taiteilijat ja siis myöskin kirjailijat ja runoilijat, ovat ajasta ja olosuhteista riippumattomia, yli-ihmistä tai Jumal-ihmistä lähenteleviä olentoja, jotka kohoavat osaksi tai kokonaan aikansa yläpuolelle, eivätkä ikäänkuin korkeammalla tasolla, josta he tätä matolista maailmaa arvostelevat. Tällainen kehitys on erehdyttävä. Taiteilijat, samoin kuin muutkin ihmiset ovat ajan ja olosuhteiden lapsia. Heidän kasvatuksensa, seurapiirinsä ja ne yhteiskunnalliset olot, missä he elävät, painavat lähtemättömän leimansa heidän tuotantonsa. Heidän henkilökohtaiset taipumuksensa, tunteensa ja kokemuksensa sitten ratkaisevat, tuleeko heistä olevaisen yhteiskuntajärjestelmän suosijoita, vaiko sen vastustajia.

Lähtiessämme tarkastelemaan tämän kirjoituksen otsikossa mainitun kirjailijan, Henrich Heinen tuotantoa, on meidän siis ensin luotava lyhyt silmäys niihin olosuhteisiin, joissa hän eli.

Heine syntyi joulukuun 13 päivänä 1797 Dusseldorfissa, Saksanmaalla. Isä oli Saksan juutalainen, äiti hollantilainen, joka oli muuttanut Saksaan asumaan. Jo syntyperänsäkin tähden, hän kun juutalaisena oli vapaa kansallisista ennakkoluuloista, oli hänellä edellytyksiä arvostelevasti tarkastella silloisia Saksan oloja.

Ei liene muuten ollenkaan sattuma, että useimmat Saksan suuret vapauden esitaiteilijat ja sosialidemokraatit Lassalle, Marx Kautsky y.m. olivat juutalaisista syntyperää.

Heinen lapsuuden aikana joutui tämä osa Saksaa, Länsi-Saksa, kauimman olemaan Napoleonin vallan alaisuudessa ja täällä ehtivät myöskin Ranskan vallankumouksen vapaammat olot ensimmäin vakiintua kuin muualla Saksassa, joka lyhemmän ajan oli Napoleonin vallassa. Kun Saksan taantumukselliset kuninkaat viimein pääsivät täälläkin valtaan ja palauttivat vanhan järjestelmän, niin jäi ihmisten — varsinkin juutalaisten, jotka Napoleonin aikana olivat tasa-arvoisia muiden kanssa — mieliin Napoleonin aika kajastamaan jonkunlaisena vapauden aikana. Tästä sai Heine jo lapsena voittamattoman vastenmielisyyden saksalaista taantumuksellista junkkerismia kohtaan. Samasta seikasta johtui myös hänen rajaton Napoleon ihailunsa.

Jonkun aikaa koulua käytyään lähetettiin Heine Hampuriin, rikkaan miljoneeri-setänsä, pankkiiri Salomon Heinen konttoriin jonkunlaiseksi konttoriapulaiseksi. Tässä toimessaan ei hän kuitenkaan menestynyt. Setä antoi heinelle varat, jolla hän sai oman manufaktuuriliikkeen, mutta sekään ei menestynyt. Jo vuoden kuluttua — 1819 — oli liike lopetettava. Oli selvää, ettei hänestä tulisi liikemiestä.

Rikas setä ei kuitenkaan häntä hyljännyt, vaan kustansi hänen jatkuvia opintojaan — ensin ylioppilaaksi ja sitten yliopistossa lakitieteen alalla. Hänestä piti tulla asianajaja. Taipumukset vetivät kuitenkin kaikkialle muualle, vaan ei juridiikkaan. Kirjaviene ylioppilasvuosien jälkeen, joiden aikana hän jo alkoi runollisen työskentelynsä, saavuttaa hän kyllä lainopin tohtorin oppiarvon 1825, mutta lainopilliselle alalle ei hän silti koskaan antaudu. Hänen syntyperänsä ja asemansa johtavat hänet aivankuin itsestään

yliloppilasaikanaan vapaamieliseen, osaksi kapinalliseenkin nuorten ylioppilasten ja poliittisten henkilöiden seuraan. Ollen välillä sanomalehden toimittajana, aikoen tulevaisuudessa yliopiston professoriksi, vietti hän — ahkerasti runoilien — useita vuosia Saksassa kierrellen paikasta toiseen ja välillä pistäytyen ulkomailta. Hänen kirjallinen tuotantonsa ei vielä pääse kohoamaan lemmenrunoutta ja porvarilliss-vapaamielistä matkakuvausta korkeammalle. Kun kaikki toiveet vapaamman Saksan syntymisestä ja tulevas-ta professorinarvosta raukeavat taantumuksen vankkaa seinää vastaan ja kun heinäkuun vallankumous Ranskassa ei saa odotettua vallankumousta Saksassa syttymään, päätti Heine muuttaa Ranskaan asumaan. V. 1831 muutti hän, kuten niin moni vapaamielinen saksalainen poliitikko, Pariisiin "hengittä-mään raltista ilmaa", kuten hänen o-mat sanansa kuuluivat.

Pariisin vapaammissa ilmapiirissä pääsevät hänen kirjalliset taipumuksen sakin vasta kehittymään täydellisempään kukoistukseensa. Hän joutui täällä läheisesti seurustelemaan muun muassa anarkisti Saint Simonin ja sosialidemokratian tieteellisen luojan Karl Marxin kanssa. Näiden miesten kumoukselliset yhteiskunnalliset mielipiteet löysivät hänen kaikkea sortoa vihaavassa mielessään kiittollisen kaikapohjan. Vapaamielisestä porvarista kehittyi täydellinen vallankumouksellinen ei a:nostaan valtiollisesti, vaan myöskin yhteiskunnallisesti. Taloudellinen ahdinko, joka häntä Saksassa kroonillisesti oli vaivannut, helpottui täällä suuresti. Vapaammat olot ja niiden aiheuttama sekä henkinen että ruumiillinen virkeys saivat hänen kirjallisessa tuotannossaan aikaan sellaisen yhtymättömyyden ja runsauden, joistaista vain harvat maailmankirjailijat ovat voineet osoittaa. Täällä vietti hän elämänsä onnellisimmat hetket. Täällä hän myöskin solmi avioliiton erään ranskalaisen myyjättären Crezentia Mirat'n kanssa. Eräälle Saksassa olevalle ystäväilleen kirjoittaakin hän näin: "Jos joku kysyy, kuinka minä täällä voin, niin sano: "Niinkuin kala vedessä". Tahii vielä

paremmin, sano, että jos meren kala kysyy toiselta kalalta tämän vointia, niin vastaa tämä: "Minä voin, niinkuin Heine Pariisissa."

Ettel kuitenkin Ranskan silloinen yhteiskunta enempiä kuin hallitussuuntaan Heineä tyydyttäneet, ilmenee hänen alkulauseestaan teokseensa "Saksanmaa". Siinä hän muun muassa sanoo, puhuessaan Elsass-Lothringin Saksaan liittämistä: "Elsassia ja Lothringia en tosin voi liittää Saksaan yhtä helposti kuin te (Saksan silloiset yltiöisänmaalliset militaristit) sen teette, sillä näiden maiden asukkaat ovat lu-jasti kiintyneet Ranskaan niiden oikeuksien vuoksi, jotka ne Ranskan vallankumouksessa ovat saaneet, noiden tasa-arvoisuuslakien ja vapaiden laitosten, jotka ovat hyvin mieluisia porvarilliselle mielelle, mutta joissa suuren joukon vatsalle on vielä paljon toivo-misen varaa."

Tällaiset lausunnot samoin kuin hänen silloinen kirjallinen tuotantonsakin osoittavat hänen ajatustavassaan tapahtuneen perinpohjaisen uudistuksen.

Saksassa, johon hänen kirjalliset tuotteensa pääasiassa levisivät, alkoi sensuuri yhä ryöhkäemmin panna esteitä näiden "vaarallisten" kirjojen painattamiselle ja levittämiselle. Häneltä itseltään oli jo aikaisemmin kielletty pääsy Saksaan. Vasta 1843 sai hän luvan käymätieltään pistäytyä synnyinmaassaan. Ei silloinkaan Preussin alueiden kautta, jonka mahtavan valtion turvallisuus olisi kai joutunut vaaraan näin valtavan "vihollisen" maahan laskemisesta. Tämän matkan tuloksena on muun muassa hänen äsken mainittu runoteoksensa "Saksanmaa."

Mutta ei ainoastaan taantumuksellisen Saksan, vaan myöskin paljon vapaamman Ranskan hallitus kiinnitti hänen kapinalliseen tuotantoonsa huomiotaan. Olipa vähällä, ettei häntä (v. 1845) karkoitettu Ranskastakin. Hänet pelasti vain Ranskan hallituksen erheellinen luulo, että hän oli Ranskan kansalainen.

Koko Ranskassa olonsa ajan oli Heine saanut edelleenkin nauttia miljonäärisetänsä Salomon Heinen vakituista

rahallista avustusta. Heinen silmäsa-
raus, joka häntä jo pitemmän aikaa oli
silloin tällöin vaivannut, muuttui en-
nenpitkää halvaukseksi, joka aste as-
teelta levisi yli koko ruumiin. Kah-
deksan viimeistä elinvuottaan vietti
Heine mitä surullisimmassa tilassa.
Hengenvoimat olivat aivan täydelliset,
mutta ruumiillisesti oli hän miltei kuol-
lut. Viimeisinä vuosinaan ei hän ky-
ennyt enää edes itse kirjoittamaan,
vaan täytyi toisen henkilön kirjoittaa
hänen sanelunsa mukaan. Tästä "pat-
jahaudastaan" linkosi hän kuitenkin ter-
ävimmät ivasalamaansa olevaista väärää
yhteiskuntajärjestystä vastaan. Nautti-
essaan täten kärsimysten maljan poh-
jaan asti löydämme niissä oloissa, mis-
sä hän eli, todellisuus pohjan sille kaik-
kea iyaavalle ja kaikki repivälle runou-
delle, joka tästä "kurjuudenlaaksosta"
liikkeelle heitettyä ei ole vielääkään
pysähtynyt maailman- ja ihmisten val-
loitusretkellään, vaan joka runous ed-
lelleenkin elää ja tulee elämään, niin
kaun- kun maailmassa taistellaan vapa-
uden ja parempien elinehtojen puoles-
ta.

Kun Spartacus, suuri orjajohtaja, tais-
telussa kaatui, niin kerrotaan hänen
vietä polvillaan ollen taistelleen viimei-
seen hengenvetoonsa saakka. Mikä
suuremmin yhtäläisyys! Kuoleman-
haava ruumiissaan taisteli Heinekin vii-
meiseen hengenvetoonsa asti — tosin
henkisin asein — lukuisia vihollisiaan
vastaan. Ja molemmat, Spartacus niin-
kuin Heinekin, käyttivät kalpaansa
maailman vähäosaisten ja sorrettujen
puolesta, edellinen Rooman vallan ai-
kaisten orjien, jälkimmäinen 19:nnen
vuosisadan orjien puolesta.

Helmikuun 17 päivänä 1856 lopetti
kuolema tämän suuren runoilijan kär-
simykset, mutta samalla myöskin hänen
suuren työnsä. Parhaimmin ehkä
kuvaa pari säkelistöä omasta runostaan
hänen elämänsä ja kärsimyksiään. Jäl-
jennämme ne tähän Valter Juvan suomen-
kielisinä:

Olen laulaja Saksalainen
ja kuuluja Saksanmaan,
kun mainitaan nimet parhaat,
myös mun se mainitaan.

Mikä vaivani, lapsi — sen tietää
moni miehiä Saksanmaan:
kun mainitaan pahin tuska
myös mun se mainitaan.

*

Kun tältä, nimittäin niiden olojen ja
elämänvaiheiden pohjalta, missä kir-
jailija eli, lähdemme tarkastelemaan
hänen jättiläismäistä kirjallista tuotan-
toaan, niin huomaamme, että siinä joh-
tavana punaisena lankana on todellinen
eletty elämä, katsottuna Heinen ainoa-
laatuisen terävän ivan ja hänen henkilö-
kohtaisen voimakkaan tunteensa näkö-
kulmasta. Hänen tyyliinsä eli kirjoitus-
tapansa muistuttaa mitä hienointa, mut-
ta samalla mitä voimakkainta nykyai-
kaista lentokonetta. Samoin kuin len-
tokoneeseen, on Heinen tyyliinkin
koottu mahdollisimman suuri voima ja
nopeus mahdollisimman pleneen ko-
koon. Se kohoaa keveästi, taitavasti, ja
mieleisiään, aisteja hiveleviä käännteitä
tehden ylös korkeuksiin, mutta samal-
la pitää tarkkaan silmällä, ettei menetä
maata, todellisuus pohjaa, jalkainsa alta.
Ja yhtä rajattomasti kuin lentokone
hallitsee ilmaa, yhtä rajattomasti hallit-
si Heine runouden maailmaa.

Näin suunnattomassa tuotannossa
Heinen, ei tietenkään kaikki voi olla
yksinomaan vallankumouksellista. Hä-
nen tuotantonsahan käsittelee kaikkiä
mahdollisia aloja ja kaikkia yhtä va-
paasti ja yhtä omaperäisesti. Mitään
"oikeaoppista" sosialidemokraattista
ohjelmahan ei hänen kirjallinen tuot-
antonsa kokonaisuudessaan ole. Päin-
vastoin voi hänen aikaisemmasta tuot-
annostaan löytää hyvinkin porvarillisia
ajatuksia. Mutta häneä viimeiset tuot-
teensa ovat aivan johdonmukaisia,
muutamat niistä suorastaan socialide-
mokratian ohjelmaa runopukuun puet-
tuna. Todenmukainen elämän kuvaus,
olevien epäkohtien paljastaminen ja ar-
vosteleminen sekä myötätunto sorret-
tuja ja vääryyttä kärsiviä kohtaan, siinä
ne vaatimukset, jotka meidän socia-
lidemokraattien on taiteilijoille asetet-
tava. Ja nämä vaatimukset täyttää val-
lankumouslaulaja Heinrich Heine.

Valitettavasti hänen, varsinkin val-
lankumouksellisia tuotteitaan, on vä-

hän suomennettu, mutta siitäkin vähästä voimme tähän näytteeksi poimia muutamia jaloimpia ja kirkkaimpia helmiä. Toivottavasti jo nämäkin kykenevät lukijoille osoittamaan, että runoilija ei olekaan kokonaan kuollut, vaan että hänen henkensä elää hänen lauluissaan, että ne epäkohdat, joita vastaan hänen laulujensa terävä kärki on tähdätty, vieläkin ovat suurimmaksi osaksi vallitsemassa ja että juuri siksi hän ja hänen laulunsa elävätkin.

*

Annamme tässä etusijan O. Mannin suomentaman suurenmoisen runoteoksen "Saksanmaan" ensimmäisestä laulusta poimituille muutamille säkeistöille, joissa todellakin on tyhistettyä esitettyä sosialidemokratian ohjelma runomitassa. Kerrottuaan ensin, miten hän Saksaan tullessaan tapasi pienen harpputyttösen, joka uskonnollisia lauluja laulaen kuljeskeli leipäänsä ansaitsemassa, jatkaa runoilija:

Soi vanha kieltäymysvirsi taas,
tuo taivaan aa-lulla-loru,
jolla kansan, tuon ison vintiön,
pois tuuditellaan poru.

Hyvin virren ja virrentekijät
ne tunnen ma, tiedän että
he salassa viiniä itse joi,
vaan juiki he veisasi vettä.

Uus' laulu, laulu parempi
nyt veikot, laulakaamme!
Me taivaan valtakunnan jo
maan päälle perustamme.

Tääll' olla tahdomme onnelliset,
pois puutteet, polot ja räiskät!
Käden ansiota ei ahkeran
saa ahmia vatsat laiskat.

Joka ihmislapselle kasvavi
tääll' leipä ja leivän apu,
ilo, kauneus, ruusut ja myrtit myös,
joka suuhun sokeripapu.

Niin, sokeripapuja kaikille,
heti kohta kun aukee palott!
Me huostaan houkkain ja enkelein
jo jätämme taivaan talot.

"Saksanmaa, talvinen tarina," on muuten ainoa laajempi vallankumouksellinen runoteos, mikä Heinen tuotannosta on suomennettu. Se on läpeensä räiskyvä ja elävä ivarunojen kokoelma, jonka koko sisältö on mitä voimakas isku silhoiselle Saksan taantumukselle, mutta joka yhä edelleenkin on säilyttänyt tuoreutensa.

Maailmanmaineen on saavuttanut myöskin hänen pieni runoelmansa "Kankurit", joka on suomennettuna julkaistu m.m. Väinö Voionmaan kirjassa "Sosialidemokratian vuosisata." Äärimmäisessä kurjuudessa elävät kankurit linkoavat kolmiyhteisen kirouksensa sorron kolminaisuudelle: jumalalle, kuninkaalle (hallitsevalle valtiollalle) ja isänmaalle. Runo kuuluu kokonaisuudessaan:

Ei synkstäilmästä kyynel putoo,
vain kirskuvin hampain he kangasta
kutoo:

"Tää vaippa on Saksan paarihin,
ja kolmikertaisin kirouksin
sen lointa me luomme!

"Kirottu Hän—muka Herra
taivaan
jota huusimme, nääntyen nälkään ja
valvaan.

Me uskoimme apuun kyyvyttömän,
oli ilkkua ja pilkkaa ja petosta hän—
yhä lointa me luomme!

"Kirottu kuningas, rikkaiden suoja,
ei kurjuutta lientää voinut, ruoja!
Pois viime pennimme kiskoo tuo
ja meidät koirina ampua suo —
yhä lointa me luomme!

"Kirottu valhe-synnyinmaamme,
miss' inhaa, herjaa niittää saamme,
miss' saastassa laiskuus versoo vaan,
ja nuoret kukkamme räiskataan —
yhä lointa me luomme!

"Ja sukkula suihkaa, pirta piukkaa.
yöt, päivät teemme työtä tiukkaa. —
Pois Saksal tää vaippa on parin sen,
ja kolmikertaisen kirouksen
me loimehen luomme!"

Mikä sattuva kuva meidänkin maamme nykyisestä "vapaudenajasta".

Annamme tämän jälkeen vuoron Lauri Letonmäen suomentamalle runolle "Kulkurotat", jota ei liene muualla julkaistu, kuin "Kuluttajain Lehdessä". Runoilija kuvaa siinä ensin, miten "rotat kahteen joukkoon on tulleet, nuo nälkäiset, nää pulleet", ja jatkaa sitten nälkäläisten kuvaamista seuraavaan tapaan:

Tuo radikaali-rotta
hän elää uskonnotta.
Ei kastata hän lapsiaan
ja tasan pitää vaimojaan.

Ei muuta hän tahdo ja taida
kuin syödä ja juoda ja naida,
ei mieltä, kun syö ja juo ja nai,
että sielun kuolemattoman sai.

Ei pelkää hurjuuksissaan
hän helvettiä ei kissaa;
ei rahaa hänllä, ei jumalaa,
tasanjakoa suurta hän suosittaa.

Jo kulkurotat on tulleet!
Voi meitä, me rotat pulleet!
He saapuvat ja vikinä käy,
lukemattomat on ne, ei loppua näy.

Ne on jo eessä portin,
kaikki varass' on yhden kortin.
Pormestari ja raati on
pää pyörällä ja neuvoton.

Aseihin porvarit koittaa,
prelaatit kelloja soittaa,
Siveellinen valtio vaarass' on,
omaisuus tuiki turvaton.

Ei pappien soitot, ei käten väännöt,
ei kaikkein korkeimmat välttösään-
nöt,
satanaulaiset ei mörssäritkään
teit' auta, ei rakkaat lapset, ei
mitkään.

Todella elävä kuva "rottavallankumouksesta." Runoilija ei sentään jätä hallitsevia rottiaakaan pulaan, vaan neuvoo näille ulospääsyn tästä väkivaltaisesta tilanteesta, josta neuvosta kaikkien maiden vallassaolijain sopisi ot-

taa oppia. Viimeisen edellinen värsy nimittäin kuuluu:

Ei muu näin tyhjään vatsaan hiivi,
kuin soppa-logiikka ja leipämottivi
varsinkin paistinerustelulla
ja makkarasitaateilla voi tulla.

Seuraavassa pienessä katkelmassa, joka on Valter Juvan suomentamana ilmestyneessä "Laulujen kirjassa", tekee runoilija jumalalle muutamia ilkeitä kysymyksiä maailmassa rehoittavasta vääryydestä:

Miksi ristitaakkaa kurjaa
vanhurskas saa vertyin kantaa,
kun taas huono voittolietään
vaunuiss' ajaa maailmanrantaa?

Miss' on syy? Vai eikö liene
täysi Herran kaikkivalta?
Tai jos käyryyttä hän käyttää?
Ah, se tuntuis kamalalta.

Yhtenäin noin kyselemme,
kunnes viimein aimo lastaus
muktaa meiltä suut jo tukkki, —
mutta onko tuo nyt vastaus?

Lopuksi otamme tähän Lauri Letonmäen "Ohjelmarunoja"-nimiseen kokoelmaan otetun runon "Surunlaakso" kokonaisuudessaan. Siinä on mitään järkyttävää kuva kahden kovaosaisen nälkäkuolemasta. Samalla se sisältää mitä purevimman ivan lääkäristä, joka ei löydä mitään muuta ratkaisua kuin tavallisen reseptinsä, tälle yhteiskunnalliselle taudille.

Läpi vinttikammion viheltää
yön tuuli niin säveltä hurjaa.
Sitä vuoteen ryysyistä kuuntelee
kaks' sielua kalvasta, kurjaa.

Näin sanoo toinen: Sä salli mun
syvimpään syliis' tulla!
Sä huules paina mun huulihin,
mua lämmitä, kylmä on mulla.

Näin toinen: Kun sua katsahdan
sun silmäis sinimeriin,
niin haihtuu vilu ja nälkä ja yö,
saan eloa jäätyviin veriin!

He suutelivat paljon näin,
viel' enemmän vaikersivat,
he nauroivat, jopa lauloivat,
vaan vihdoin he vaikenivat.

Tuli aamu, niin tuli poliisimies,
oli herra tohtori myötä,
joka totesi, että kuolema
oli ollut talossa yötä.

Hän sanoi, että "ankara sää,
niin, vatsan tyhjiys kanssa
oli siihen syynä tai ainakin
ne joudutti kuolematansa."

"Kun kylmenee ilma", neuvoi hän,
"tulis' varata villapeitot,

ja terveyshoito vaatii myös
ravinnolliset, lämpimät keitot."

Useinkin "kuiva" poliittinen ja ammatillinen järjestötoiminta ei oikein viihdytä varsinkaan työväenluokan nuorempaa polvea. Väliaikoina on sangen virkistävää lueskella hyvää kaunokirjallisuutta ja runoutta. Jos se on sopusoinnussa niiden aatteiden kanssa, joita me ajamme, niin saamme siitä hovin lisäksi uutta intoa luokkataisteluun. Tältä kannalta katsoen on työväestön tutustuttava kaikkien aikojen purevimpaan vallankumoussaulajaan Heinrich Heineen ja hänen kirjalliseen tuotantoonsa.

VOIMISTELU JA URHEILU

Massan alueen S. S. O. V. & U. liiton ennätysten saavuttajat ja mestarit v. 1920

Naisten ennätykset.

100 m. W. Asiala, "Reipas", 14,3 sek. Maynardissa 7—4.

Pituushyppy: A. Nordling, "Suomi" 4.01 m. Maynardissa 7—4.

Kuula: H. Kallio, "Suomi" 9.20 m. Maynardissa 7—4.

Ihanneliiton ennätykset.

(Pojat 16—18 v.)

100 m.: P. Hendrickson, Gardner, 12,1 sek. Gardnerissa 8.22.

Kuula: H. Erickson, Gardner, vas. 10.78 m., oik. 13.83 m., yht. 24.61 m. Gardnerissa 8—22.

Pituushyppy H. Erickson, Gardner, vas. 5.58 m., Oik. 5.50 m. yht. 11.08 m. Gardnerissa 8—22.

Kiekko: H. Erickson, Gardner, vas. 29.15 m., oik. 35.32 m., yht. 64.47 m. Gardnerissa 8—22.

Korkeushyppy: H. Erickson ja P. Hendrickson, vas. 148 cm. oik. 143 cm. yht. 291 cm. Gardnerissa 8—22.

Miesten ennätykset:

Juoksu 100 m. A. Nurmi, "Reipas" 12 sek., Gardnerissa 6—14—19.

400 m. A. Nurmi, "Reipas," 54.7 sek. Worcesterissa 7—4—19.

5,000 m. W. Wirtanen, "Into" Gardner, 17 m. 4.9 sek. Maynardissa, Mass. 7—4—20.

110 m. aitajuoksu E. Mäki, "Reipas" 18.9 sek. Gardnerissa 6—14—19.

Pituushyppy: M. Syrjälä, "Suomi" vas. 6.07 m., Maynardissa 8—15—20. Oik. E. Alatalo, "Tarmo" 6.13 m. Maynardissa 8—16—19. Yht. A. Nurmi, "Reipas" 11.81 m. Maynardissa 8—16—19.

Korkeushyppy: K. Aromaa, "Tarmo" vas. 165 cm. 8—17—19. Oik. A. Härtilä, ja E. Mäki, "Reipas" 158 cm. Gardnerissa 6—14—19. Yht. A. Härtilä ja E. Mäki, "Reipas" 316 cm. Gardnerissa 6—14—19.

Seiväshyppy: K. Aromaa, "Tarmo" 284 cm. Worcesterissa 6—6—20.

Kolmiloikka: A. Nurmi, "Reipas" 13.17 m. Maynardissa 8—16—19.